

Symma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Succincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebvs Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 4. De Contractu livellatico

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](#)

id dubitatur, nec defuncti negantes propter exemptionem cleri, quæ iuris divini esse creditur. Communior tamen opinio est, iudicari a domino posse, non praecise, quia Constitutio Imperatoris Friderici id permittit, sed quia Pontificum consensus & approbatio accedit, ut pluribus explicat. AZ c. 19 Zypaus l. 1. de iurisd. eccl. c. 30. Zerola. V. Fendum Layman in defens. iusta c. 4. p. 257.

6. Controversia de possessorio inter Vasallos, aut Vasallum & dominum, non alium Judicem, quam ipsum dominum habet, ad quem iure communis causæ feudales pertinente, *tul. Clarus* q. 90.

7. Quando feudi dominus vel pates curiae reculant, vel non possunt iudicare causam de feudo, ad ordinarium loci devoluntur. *Abb. & Az.* q. 7.

8. Si dominus feudi clericus est, & renuit iudicari inter Vasallos laicos ad Ecclesiasticum iudicem venietur. *Idem*

9. Si clericus feudo privandus esset, iudicari, & puniri ab ecclesiastico iudice debet. *Zypaus* l. 1. de iurisd. eccl. c. 30. n. 5.

10. Iudex, ad quem in causa feudali appellatur, est dominus superior, a quo res concessa est inferiori domino, quamvis hic clericus foret, & ille laicus. Tunc enim inferior iudex licet clericus sit, cognoscit causam feudalem, ut illius competens iudex, ac proinde superiori iudicem habet, ad quem fieri possit appellatio. V. Osterman. in *Synopsi feudaliss.* 41. Mynsing. Cent. 6. obf. 19. *Inl. Clar.* q. 66. Deniq; formam iudicii quod attinet, exceptis, quæ particularia in feudo sunt, ut numerus testium, & sim. non differt ab ea, quæ in aliis materiis iure communis observantur. Bald. de fensis. §. Præterea. nro. 1. Curt.

par. 7. eod *Inl. Clar.* q. 90. Azore c. 19. & 20. Fillint. Tract. 36. c. 10. num. 202. Vivian. in Ration. l. 2. p. 26. Alago. in compend. p. 209. Barbos in c. Verum de for. comp Hartmani Pract. obseru. l. 2. obseru. 21. & sequ. Melon. tt. 6.

§. IV.

De Contractu Livellatito.

I. **T**Am emphyteusis, quam feudum vulgo vocatur libellus, livellus, & Contractus libellaticus. Item quod in emphyteusin, aut feudum datur, ad libellum dari dicitur. Nomen quod attinet, libella videtur sumptum, quæ inter alia significat minutus nummum Romani genus Csc. l. 4. in *Verrcm.* Ecquis Volcatio. siua sponte venister, unam libellam dedisset libella m pro asse ponit. Idem ad Atticam l. 7. Fecit palam te ex libella, me exteruntio, subaudi, hæredem. Hinc libellam seu minutum nummum Gothicis scriptores libellum appellantur, & contractum libellatum, seu libellaticum. quando res aliqua pro modica pensione in perpetuum locatur. In l. 2. feudor. tt. 39. §. 1. libellum facete dicitur, qui modica libella, id est, minutu denariorum aureorum numero seu pretio vendit rem. vel elocat. AZ. 111. l. 10. c. 1. de emphyt. §. sed quares. Less. c. 24. Dub. 1. n. 6. Conanus l. 7. c. 12. n. 12.

II. Contractus libellaticus propriè censetur, quando Emphyteuta, vel feudarius rem illam seu feudum, quem pro emphyteusi, aut feudo accepit, similiter contractu tertio alicui tradit, faciens quasi Subemphyteusin, & subfeudum. Negusianus de pign. par. 2. membro 2. n. 51. Less. loc. cit. Aliqui tamen existimant, esse venditionem quandam, vel locationem perpetuam, quæ fit interveniente Scriptura, & ecclesia

certaina pensione in annos singulos constituta, ita ut statu tempore (plerumque anno vicesimo nono) contractus renoveretur, iterum numerato certo pretio, vel arbitrario nimisrum ad evitandam præscriptionem, & tollendam putatiam venditionem. *Franc. de Amicis in Tr. de feud.* pag. 42 *Fili. Tr. 31. c. 3. n. 72. Tholos. l. 6. c. 1. n. 6. Molina disp. 10. §. Libellus. Sandens in Theol. iurid. p. 23.*

III. Inter emphyteusin, & libellaticam conventionem, seu Contractus Cuiacius hanc differentiam ponit, quod non soleat emphyteusis renovari non mutato possesso: libellatus contractus autem renoveretur statim, certisque temporibus etiam non mutato possesso, data certa pecunia, vel quam bonus vir arbitratus fuerit, secundum qualitatem rei in libellam datur, quod renovationis pretium *Leo Imp. iudeo Nov. vocat. Emphyteusis item contrahitur sub lege meliorandæ rei, puta ædificij in area ponendi, vel reficiendi, vel agri excolendi, & recreandi: quam legem libellaria non habet. Insuper in perpetuum si semper l. 1. *feud. t. 8. emphyteusis sèpè ad tempus. Et si credimus antiquis feudo- rum conditoribus in libellaria est com- missio loci post biennium, sicut in loca- tione, cum in emphyteusi triennii cessatio exigatur & is, qui per libellum à domino possidet, vendere potest sine consentiu- domini; emphyteuticus non item. Ita Cu- iacius, quem laudat, & sequitur Tholos. l. cit.**

IV. Ad usum & praxim huius temporis quod attinet, multis in locis pro Synoni- mis habetur emphyteuticus & libellarius contractus, teste Angelo *Conf. 184. Tiraque- der retractus municip. §. 33. Gl. 1. n. 1. & Iul.*

*Claro l. 4. q. 1. Imò ignotam esse rem ipsam, & nomen nostri mores probant. De alio genere livelli, in Gallia ceteriore usi- tati Comitolus agit l. 3 q. 29. cuius magna sit cum Censu de quo *Pii V. Constitutio* loquitur, affinitas: res ipsa verò differat plurimum. Etenim Primo in Censu pontifi- cio venditor dominium feudi retinet: in libello ad emptorem translat. Secundo, Cé- fui nihil aliud subiicitur, quam fertilitas agri, aut fundi: in libello utrumque subiicitur, & emitur. Tertio in Censu dominus fundi soluit annuam pensionem: in libel- lo domino soluitur. Quartò, in censu æ- stimatio pensionis sumitur non solum à quantitate fructus fundi, sed etiam à ser- vitute, quæ imponitur emptori, ut nunquā repeteret possit pecuniam suam: in libello iusta cedetur pensio, quam fructus parit. Quinto, libellus duplici contractu con- stat, venditionis cum pacto rei, ovenden- di & locationis. Nam qui à Titio agrum emit, continuo eidem locat: Census au- tem est simplex contractus, puta, venditionis. Venditur enim ius percipiendæ pensionis, cui fecunditas agri, aut fundi supponitur. Sexto, census est perpetuus ex parte emptoris: libellus non semper est perpetuus, cum æqua utriusque contrahen- tium libertas relinquatur. Septimo, libel- lus non exigit ad valorem sui solennitates à summis Pontificibus constitutas: Cen- sus verò illis deficientibus, uti receptæ bullæ sunt, non subsistit. Ita ferè *Comito- lus*, addens octo conditiones, quibus fer- vatis iniustitia vitetur in Contractu libel- latico. Sunt autem eadem ferè, quæ in aliis Contractibus, in quibus dominus transferatur, necessariæ sunt.*

Notarii meminerint, ne in formando

Q. 9. 3. instau-

instrumento repugnantia scribant. V.gr. cum de venditione sermo est, rem dicant à venditore in perpetuum alienari: cùm verò de locatione, scribant integrum vendori esse, rem suam redimere, quo.

ties ipsi collibitum fuerit. Nam liberus illa, & modus redimendi non habet locum in locatione, & conductione, sed Censu, ut ex dictis constat.

TITULUS XI.

De Contractibus adminiculantibus.

Ita vocare lubet conventiones illas, & pacta, quæ plerumque aliis contractibus adduntur, pro illorum completione, firmitate, aut perfectione. Numerus quatuor sunt. *Societas. Fidejusio. Pignus, & Hypotheca.* Quos eodem servato ordine breviter & succinctè quoad fieri potest, explicabimus.

§. I. *De contractu Societatis.*

I. *S*ocietas, ut hic usurpamus nomen. Hoc, est *Conventio duorum, aut plurium ad conferendum aliquid in usum vel lucrum commune.* Nec ulla juris necessaria solennitas est, sed solo contrahentium consensu verbis expresso perficitur. *Azor l. 4. Summ. Rubr. 41. Gomez Tom. 2. c. 5. Soto l. 6. quest. 6. art. 1.* Ex qua definitione benè intellecta colligitur, quatuor potissimum conditions ad Societatem conflandam requiri. Prima est, ut singuli socii aliquid in commune conferant, pecuniam, industria, instrumenta, aut simile quid. Secunda, ut illud, quod collatum fuerit, continuo cedat in dominium singulorum, ita, ut singuli efficiantur Domini totius sortis partialiter

seu partiali dominio. *l. 1. & seq. ff. pro socio Gaill. l. 2. obs. 24. n. 9.* Quod etiā dicendū de omnibus illis, quæ socius comparat nomine communī. *Covar. l. 3. Var. c. 19. n. 11.* dummodo ea intentione conferat, ut sit commune: alioqui non potest aliorum sociorum dominio adjici. Tertia conditio est, ut damnum, & lucrum sit commune, quod colligitur ex l. cit. & sequentib. *C. pro socio.* Quarta ut dividatur lucrum secundum proportionem ejus, quod singuli contulerunt. *l. si non fuerint & l. verū 63. ff. pro socio.* Intellige, nisi aliter expressè fuerit conventum, & onus, quod præter naturam hujus contractus imponitur alteri, justè compensetur. *Mol. D. 411. Tol. l. 5. c. 41. Nav. c. 17. n. 251. Lessiu c. 25. D. 1. Tanner. D. 4. qu. 7. D. 8. Filliu tract. 38. c. 1.*

II. *S*ocietas varia, & multiplex est, sive materiam, & finem, sive alia adjuncta consideres. Ratione materiæ 1. esse potest omnium bonorum. 2. aliquorum tantum, ut in Matrimonio solet. 3. lucrorum tantum, ut quando heredum bona indivisa manent. 4. pecunia solius, vel solius industria, vel utriusque, 5. animalium tantum, vel simul cum industria.

Ratione: